

ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ МІШКУРОВ
(14.05.1937–01.12.2022)

ПАМ'ЯТІ ТОВАРИША

1 грудня 2022 року на 86-му році пішов з життя багаторічний активний член Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова, відомий фахівець з дидактичних проблем генетики у вищій аграрній школі, голова Черкаського відділення УТГіС ім. М. І. Вавилова у 1976–98 рр., кандидат с.-г. наук, у 1967–98 рр. викладач, потім доцент кафедри генетики, селекції і насінництва Уманського СГІ (нині Уманський національний університет садівництва), а у 1976–93 рр. завідувач цієї кафедри — **Юрій Миколайович Мішкоров (14.05.1937–01.12.2022)**.

В особі Юрія Миколайовича гармонійно поєднувалися талант науковця і педагога з непересічними організаторськими здібностями, вмінням готувати, підбирати й виховувати кадри для вітчизняного аграрного виробництва, науки і освіти. Властиве йому відчуття новизни, справжній інноваційний інстинкт й уміння переконувати, сприяли його успіхам щодо вирішення надзвичайно непростих у 70-х роках минулого сторіччя питань технічного оснащення очолюваної ним кафедри. За підтримки свого попередника на посаді завідувача кафедри, доктора сільськогосподарських наук, професора Олександра Павловича Іванова, котрий у 1966 році відродив в інституті ліквідовану у часи лисенківщини кафедру генетики, селекції та насінництва, йому вдалося домогтися переселення кабінетів парткому й деканату в інші приміщення (і це в епоху тоталітарного комуністичного режиму!) й обладнати навчальні класи у звільнених від чиновників кабінетах (аудиторії 51 й 52, що розташовувалися безпосередньо біля входу до тодішнього головного навчального корпусу). У цих класах кожен студент мав особисте робоче місце з мікроскопом, робочим зошитом, методичним посібником і лабораторним обладнанням. Завдяки цьому кожен студент міг самостійно підбирати об'єкти для аналізу (здебільшого це були рослини, пов'язані з темою дипломної роботи), самостійно готував фіксатори й барвники для цитологічних досліджень, лише іноді звертаючись по допомогу до викладачів, вивчав особливості поділу клітин, замальовував фази їх поділу. За кожним студентом було закріплено декілька квадратних метрів навчально-дослідної ділянки кафедри, на яких студенти вирощували нові сорти пшениці й жита, кукурудзи й соняшника, огірків, помідорів і картоплі, а також проводили дослідження у селекційному саду з отриманими на кафедрі новими гібридами й мутантами яблуні, груші, черешні, суниці та інших садових рослин.

Ю. М. Мішкоров тоді був чи не єдиним завідувачем кафедри, котрий не був членом КПРС, тому на спільному засіданні ректорату й парткому інтереси кафедри представляв ветеран війни, професор О. П. Іванов, котрий на амбіційну вимогу тодішнього секретаря парткому *«зберегти кабінет парткому біля головного входу на видноті»*, Олександр Павлович парирував, що *«місце парткому в інституті визначається не розташуванням кабінету, а якістю партійної роботи»*. Після цього кабінет було передано кафедрі.

На кафедрі було встановлено єдину в аграрних вишах «атомну установку», як називали в інституті стаціонарну гамма-установку MRX-γ-100 (Соб0) з камерою для опромінення насіння, живців, бульб та інших невеликих біологічних об'єктів. З опроміненого гамма-променями матеріалу студенти вирощували рослини, досліджували їх, відбирали нові мутанти з господарче-цінними ознаками. Була на кафедрі й лабораторія хімічного мутагенезу, ознайомившись з досягненнями якої у 1982 році, її роботу високо оцінив сам корифей мутаційної селекції Йосип А. Рапопорт.

Ю. М. Мішкуров активно впроваджував технічні засоби навчання, класи для програмованого навчання й оцінювання знань (у докомп'ютерні часи!), відеомагнітофони з докасєтними бабинними плівками, що сприяло зацікавленню студентів й спонукало їх до вивчення генетики й селекції.

Визнанням досягнень кафедри стало рішення Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова щодо проведення у 1986 році п'ятого з'їзду на базі кафедри генетики, селекції та насінництва Уманського сільськогосподарського інституту, після завершення якого одна з вулиць студентського містечка була названа вулиця Вавилова.

Ю. М. Мішкуров був ініціатором розроблення першої в незалежній Україні навчальної програми для с.-г. вищих навчальних закладів

«Генетика рослин з основами генної і клітинної інженерії», підібрав зірковий авторський колектив й сам написав один з її розділів. Програма була затверджена й видана видавництвом «Вища школа» у 1995 році.

Після виходу на пенсію, Ю. М. Мішкуров не поривав з кафедрою: відвідував відкриті заняття, брав участь майже в усіх наукових заходах з питань генетики й селекції, що проводилися в Умані, і зокрема конференції Українського товариства генетиків і селекціонерів, допомагав молодим викладачам та аспірантам слухними порадами.

Всі, хто знав Юрія Миколайовича, кому пощастило слухати його лекції, спілкуватися з ним і працювати, любили й поважали його.

Наукова спільнота й освітяни України, колеги та численні друзі й випускники, з-поміж яких депутати, державні діячі, наковці й професори, успішні працівники аграрного сектора вітчизняної економіки, зберігатимуть пам'ять про Юрія Миколайовича Мішкурова — талановитого вченого, блискучого педагога й передаватимуть спогоди про нього прийдешнім поколінням.

*Президія Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова
Черкаське відділення УТГІС ім. М. І. Вавилова
Редколегія журналу «Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів»*